

Prava Pučka Sloboda

PREDPLATNA CIENA NA GOD. K 2
- NA PO GOD. 1 - POJEDINI BROJ 2 p.
PREDPLATA SE ŠALJE UREDNIŠTVU

izlazi svakog četvrtka

IZDAVATELJ, VLASTNIK I ODGO-
VORNI UREDNIK: VLAD. KULIĆ
- UVRSTBE PO CIENIKU ili POGODBI

God. II.

ŠIBENIK, 18. ožujka 1909. god.

Broj 47.

Vlado, ne ponizuj nam narod!

Bili smo prvi, koji smo pisali, da se našem narodu crna godina sprema, osobito u sjevernim i zagorskim krajevima, te smo upozorili vladu, da narodu pomogne.

Vlada je doduše namakla nešto sienja i mekinja za blago, a kukuruza za čeljad. Mekinje i sieno dielila je, ili uz obaljenu cienu, ili mukte, a kako, to smo mi kazali zadnji put.

Bilo je slučajeva, gdje je bogatu dato sve, a siromanu ništa. Ma hvala Bogu!

Da vidimo, kako se je postupalo sa dieljenjem kukuruza.

Najprije je poglavarstvo pozvalo župnike, da pošalju popis siromašnih svojih župljana i broj članova u obitelji. Za ovim su oružnici išli u pojedina sela, da se osvjedoče, kod svojih „vjernih“ i „povjerljivih“, je li župnikov izvještaj istinit ili lažan. Ovdje je odmah počelo trovanje naroda. Pojedini povjereni i vjerni oružnika, ako je proti župniku, znao je navesti oružnika, da zabaci cio župnikov izvještaj i popis od njega sastavljen, a da ga izmieni sa novim i poglavarstvo u ovom smislu izviesti. Poglavarstvo povjerovalo oružniku i po njegovu izvještaju, koga je on sastavio po kazivanju njemu „vjernih“ i „povjerljivih“ dogodilo se u više sela, da je bogat dobio kukuruza, a imao ga je dosta u hambaru, a sirota ništa.

Mogli bi navesti dosta slučajeva i u našoj okolici, ali to za danas držimo u svom rabošu.

Došlo doba da se kukuruz podieli. Činovnik pogiavarstva išao je u siela pojedinih občina i tu je dielio kukuruz onima, te je imao sa sobom u popisu i onoliko, koliko je bilo zapisano 5—10—15 kg. i hvala ti Bože! Svaki od ovih primio je milostinju, iza kako se je deset puta poklonio do crne zemlje, i otišao je kući, da djeci skuha malo suhoparna kukuruza, ili malo pure. A oni, te nису dobili ništa, a župnik ih je ipak upisao?

Skidaju kape, kleče i mole vladina činovnika za milostinju, a ovaj tarući ruke i posmiehvajući se naredjuje oružniku, da tjera kući gladan narod. Puk dolazi u selo i ide plaćuć župniku i više, da zašto ga nije upisao. Zaludu župnikovi govori: jesam, Božji bio! Nu seljak ne vjeruje, jer mu je „gosp. oružnik“ rekao, da ga nije na

listu i pita u župnika, da mu dade svjedočanstvo, da je siromah. Župnik nije još ni napisao ovo svjedočanstvo, kad eto drugih 10—100 za istu stvar. Pošto su od župnika dobili sve što su tražili, tad idu u glavara, da im i on podpiše. Glavar u više prigoda ne će. Je li glavar potpisao, ili zanikao potvrdu, tad idu na občinu, da i ona udari pečat, a onda na poglavarstvo. Na vratima poglavarstva stoje oružnici i ne daju gladnom narodu k poglavaru. Kuš onda? Cio dan jedan narod čući pred zgradom poglavarstva, dok ne zamrača, a onda vidivši, da nema ništa, vraća se gladan u svoju kolibicu, da tu u suzama sprovede noć uz svoju gladnu djecu i druge ukućane.

Ovo smo iznieli, ne da rečemo, da vlada nema priskočiti u pomoć gladujućem narodu, nego da upozorimo vladu, da način, kojim ona to izvodi, nije najbolji.

Kad je narod primio ono nekoliko kilograma kukuruza, on je to u par dana pojeo, pa onda? Opet gladan i čeka drugu milostinju, koja više ne dolazi. A onda? Valjalo bi, da vlada cielu zimu dieli, a gdje je to?

S ovih razloga mi mislimo, da bi vlada puno bolje uradila, kad bi našla načina, da narodu dade zarade, pak da on sâm izbije sebi i svojim prehranu.

Nema mjesta, nema sela ni zaseljka u našoj zemlji, a da ne potrebuje, da se u njemu uredi put ili putelj, da se pošumi brieg, presuše baretine, ili uredi vododerine. Vlada mjesto da dieli mukte kukuruz, imala bi odsele povećati pa makar dvostruko, trostruko itd. doprinos za ublaženje gladi i tom svotóm pomoći narodu, priučiv ga radu, a ne prosijačenju i ponizivanju.

Znam, da će nam se prigovoriti, da tko bi sve te radje nadzirao, nu ovo je izlika, pošto sve se može, kad se samo hoće. Na ovaj način postigla bi se trostruko koristna svrha, a što je glavno, ne bi se u narod sijao razdor, mržnja i prezir jednoga naprama drugome, pošto svaki onaj, koji bi radio, taj bi i dobio. Bogat sigurno ne bi prignuo grbaču, a tim bi siromah više zaslužio.

Prije nego li završimo moramo upozoriti one, te su na glavi dieljenja ove milostinje, da se sjete i primorska mjesta i nekih otoka, jer ni ovdje ne cvatu ružice, kako neki misle. Čujemo, da je ministarstvo odre-

dilo ponovno nekoliko tisuća kruna za ublaženje gladi u našoj zemlji, pa stoga bi bilo želiti, da se ta svota uloži, kako smo mi gore spomenuli.

Šta je nova po svietu.

Hrvatska. Razprava proti veleizdajnicima traje, a tko bi znao kad će i svršiti. Svak nepravedno sudi, koji ovaj proces hoće da svali na hrvatski narod. A taj ćete sud čitati i po našim novinama. A svak znade, da su sve ovo stvorili Madjari. Onaj Habsburgsko-dinastični narod, koji još slavi i štuje neokrunjenog Košuta. Kad bi inostrani listovi za ovaj proces krivili Hrvatsku i hrvatski narod, moglo bi se reći, da sude bezazleno, ili da nису upućeni u stvari; ali kad naši listovi u tom smislu pišu, mora im se reći, da su zlobni, a tako pišu hotimice, samo da prama Hrvatskoj mržnju siju. Takovi i Frank isti cilj imadu: sijati mržnju. A mi se koljimo radi njih, naših vodja i plaćajmo njihove listove. U Zagrebu, u srcu Hrvatske, eto počelo klanje. Brat udara na brata i oružjem. Frankovi privrženici udarili na privrženika Dr. Mile Starčevića, a imade i teško ranjenih. Koljimo se mi Hrvari, ubijajmo jedan drugoga, a eto Madjara i Niemaca, da vrhu Hrvatske bacaju kocke. Prokleta neslogo!

Austrija. Sabor se je otvorio. Kad je Bienerth počeo govoriti o odnošajima u Českoj, neki poslanci česki htjedose, da će mu zube izbiti. I bilo bi došlo do šaka, da nису to zapriečili drugi mirniji poslanci. I tako se sve umirilo. Italijanski poslanci — iz Tirola — iz svih sila nastoje, da odvrate vladu od riešenja jezičnoga pitanja u Dalmaciji. Očito je, da ih na takovo djelovanje upućuju oni isti, koji to pitanje moradu riešiti. Tim bi zadovoljili barem na čas dalmatinske tolo-maše, umirilo bi se javno mnjenje u Italiji, njemački bi se jezik slobodnije širio po ure-dima, a Slaveni mora da šute. Razprave u Hrvatskoj, a iztrage u Českoj govore bistro, navieštaju Slavenima ove monarhije: danas meni, sutra tebi.

Srbija. Još ratobornost nije jenjala. Ratni materijal neprestano dolazi, vojska se sabire. Odgovor Srbije na Austriju dvouman je. Ne pita od Austrije odštete nikakove, ali o Bosni sama skupština velesila može odlučiti. Ovo je baš bistro. Srbija čeka od velesila, da joj udiele prolaz na more.

Rusija. Počela je nešto mutiti po Balkanu, a samo da udobrovolji Srbiju. Bugarska je zadovoljna, Austrija takodjer, a sad treba nastojati, da i Crna Gora i Srbija budu zadovoljne. A kako? Turska još duguje Rusiji množinu milijuna. Da su Turskoj prazne blagajne, to je svakom poznato, a novaca joj treba, da se uzdrži i uredi. Eto sad Rusija nudi Turskoj oprost svega duga i da će joj

još nešto novaca dati, a da ustupi Srbiji i Crnoj Gori Novipazar. I tako bi bio i vuk sit i koza ciela. Srbija i Crna Gora bi se zemljištem združile. Iz Srbije bi preko Crne Gore išla željeznica na more i eto tako bi postala baš podpuho slobodna, nit bi se mogla bojati zatvora granice prama Ugarskoj. A što će na ovo Niemci?

Amerika. Stupio je na vlast novi predsjednik Taft. Obće mnijenje o njemu. Da je pravedan i pametan. Mnoge će mu brige dati panamski prekop i mržnja Kalifornijanaca prama Japancima. — U južnoj pak Americi nikad mira. One male države uvijek se jedna s drugom kolju ko pijant pjetli. I ovih dana su se zaratile dvie maje republike. Kad bismo mogli, mi bismo uvijek zapriječili svakomu, da domovinu ostavi, a onamo podje, jer mu nigdje lakše ni bolje ne će biti nego li mu je ovdje, sad pak pogotovo odvracamo svakoga, da u Ameriku podje. Dok je doli rat, a gori nevolja, neka stoji svak doma, jer te u tudjem svijetu svaka nevelja jede, a i ista crna zemlja bije.

Zašto smo proti demokratima?

S Braća.

Srce ti puca, kad vidimo, gdje se iz dana u dan uštrcava otrov u mladajna srca, gdje se zatire muževna volja i značajnost, gdje se čavao za čavlom zabije u lies hrvatskoga naroda.

A tko izvadja to paklensko djelo? Demokrati zakleti neprijatelji hrvatstva i katoličanstva. odlučise oboriti vjeru, makar za to domovina stradala.

Stojimo pred četom, koja hoće, da ubije u narodu kršćanski živac, da ga tako otrgne od prošlosti i baci u neizvjesnost.

Stojimo pred dušmanima narodnim, da medju narod zadju kao andjeli svietla, kao širitelji istine, znanosti, prosviete, slobode, napredka, a u istinu su pravi mračnjaci i ubojice slobodnog napredka.

Vas svoj bies izkaljuju protiv katoličkom svećenstvu, siplju laži i klevete, da ga narodu ocrne, da narod izgubi povjerenje u svog duhovnog pastira.

Neumjestno bi i pogibeljno bilo odmah izaći pred katoličko srce sa podpunim planom ratnim. Udri pastira i rztjeraj ovce, pak češ rztjerane lahko svladati. Proračunana je ova rabota.

Mali puk u nekim mjestima uslied bezdušne crne rabote nekih izroda, sve se više udaljuje od svećenika i crkve, ali za to su pune krčme.

Osnove framesunstva izvadjaju demokrati-naprednjaci sa svojim novinama.

Htjeli bi pitati ljude, koji se kupe oko tih listova, koja im je zapovied sveta, koji grieh niesu preporučili, koju katoličku svetinju niesu oskvrnuli.

Eda, ne bi rekli, da ih klevećemo, donijeti ćemo nekoliko činjenica. Da je „nauka ili program demokrata“, što ga predavaju po našim mjestima, za malo novčića, da je velju taj program, sličan, a u nekim točkam jednak framesunskom, to je poznato.

God. 1901. izašla je u Lipskom knjižica pod naslovom „Papinska crkva i slobodno zidarstvo. Odgovor framesuna na papino pismo“. To je program framesuna, koji traže: 1. uništenje crkvenog ugleda; 2. podpuho odijeljenje crkve od države; 3. Odijeljenje crkve od škole; 4. zabrana svećenstvu, da ne poučava u školi; 5. Odstranjenje crkovnih redova; 6. sekularizacija crkvenog imanja; 7. civilna ženidba. Ako pak otvorimo „nauk“ demokratski vidjet ćemo kako se liepo slažu. N. pr. I. fr. i VIII. temeljno načelo naprednjačko, II. fr. i 33. te 37. „napr. dem.“, III. fr. i 38. napred. itd.

A program odgovara i pisanje njihovih listova.

Dok se njihovi listovi obaraju na crkvu, vjeru, Boga i Bogorodicu „Sloboda“ udara na kršćansku školu, hvali muževnost i značajnost ljudi, koji su na času smrti zaniekali Boga i odbili sakramente umirućih. Što su sve izrigale „demokratske novine“ težko je ponavljati, jer se i pero ustručava pisati. A kakovi su istom rodoljubi demokrati, to je poznato i sliepćima. Demokratske poglavice su izjavili uz odobravanje sve vojske, da je njima preči posao rušiti katička i moralna načela, nego osvajati od Madjaru ugrabljene hrvatske pravice.

Proti demokratima smo, jer ne možemo ravnodušno gledati, kako ti narode tudji slugani truju dušu i srce. Proti demokratima smo, jer kad bi šutili, mogao bi njihov grieh postati grieh hrvatskoga naroda neroda, a taj grieh mogao bi narod hrvatski platiti svojom slobodom.

Nije ti narode svaki onaj prijatelj, koji ti obećaje zlatna brda, koji laska tvojim strastima, nego ti je onaj prijatelj, koji te potiče na strahobožnost, na poštenje, na rad, na štednju. Upoznaj narode svoje neprijatelje. Obećaju ti svega i svačesa, laskaju ti, da tim dobiju tvoje povjerenje, pak da ih uzdigneš na visoke stolice, gdje će moći zadovoljiti svojoj ambiciji, a tebi će biti kao i do sada.

Čudimo se nekim učiteljima, koji na žalost lome koplje za demokratizam. Ovi bi imali znati, da smo dosta medju sobom pociepkani, a htjeti još unositi u naš puk i vjerske razmirice i vjerski rat, koji je od svih najžešći, bila bi baš ludost i opačina najveća, što zloća zasnovati može. Zar ne vidite, da u tom slučaju padaju u službi naših dušmana, koji su jedino u korist naše domaće razmirice.

Ako je našim nekim učiteljima zbilja stalo do dobrobiti maloga puka, neka prihvate kršćanski socijalizam, koji jedino može zadovoljavati potrebam naroda, pak si dajmo ruke i zajedničkim silam radimo zajedničko polje. Onda ćete u namā naći stare prijatelje, braćui pomagače. Prestanite zauzimati se za slobodnu školu, a poradite, da se temeljnim zakonom uvede u škola za sve vieke Krist i križ Njegov. Prestanite zauzimati se za rastavu crkve od države, a poradite oko toga, da se crkvi katoličkoj skinu lanci državnoga robstva, da uzmogne slobodno vršiti svoje božansko poslanje. Ne zauzimajte se za civilnu ženidbu, nego poradite, da se za sve vieke zajamči svetost i nerazriešivost kršćanske ženidbe.

Gojite i odgojite puk u kšćanskom duhu, pak mu slobodno dajte u ruke sustav vladanja kakvi god hoćete. Mi vam ne ćemo smetati, nego ćemo vas pomagati u svemu što bude dobro.

Kršćanski demokrat.

Tužba, molitva i ufanje Hrvata.

Mili Bože, na svemu ti hvala
Svaka nas je nevolja spopala:
Odkud žarko sunce da nas grije,
Odtuda nas led i zima bije.

Niemac, Madjar sva nam prava ote,
I sloboda, a i pravda ode!
Oтели nam blago i imanje,
Ostade nam glad i uzdisanje.

Pa ni to im dosti ne bijaše,
Još nam goru zloću nanješe:
Talijansko vino prepustili,
Nas Hrvate jadne uništili.

Eto, brate, i teže nevolje,
Koja ti nas baš uprav zakolje:
Što ostavi zloća i nevera,
Uništila kužna filoksera.

Pohara nam liepe vinograde,
Stare panje i mlade nasade,
S lozom ode i kruh, a i piće,
Na 'vom svijetu nema za nas sriće.

Nema težak ni da soli kupi,
Ipak kupnik sad poreze kupi,
Nosi biljce, motike kabane,
Plaću djeca, drhću, a bez hrane.

Žali narod kao zlo godište,
Pravdu vapi, al žaludu ište!
Bog visoko, a kralj je daleko,
Do njeg nemoš, da bi krila steko.

Stvoritelju, moć Tvoja sve može!
Fran-Josipa kralja pomoz Bože!
Nadahni ga, nek se i nas sjeti
I izbavi dušmanske objesti.

Trpi rode, nek te i glad mori,
Odoljet češ i madjarskoj mōri,
Skršit će se i njemačka sila,
Kako se je i turska slomila.

Svak je, rode, kovač svoje sreće,
Dobri Bog te zapustit ne će.
On će skinut jaram s tvoga vrata,
Sunce će ti sinuti pred vrata.

Naši dopisi.

Bezbožtvo splitskih demokrata.

Split.

Tko je pratio dosadašnje bezvjersko pisanje „Pučke Slobode“ te bezvjersko poučavanje nekih sveuličara po demokratskim štionicama, mogao je lahko predvidjeti, da će doći vrieme, kad će splitski težak dospjeti do pravoga bezbožtva. Ali da će to biti tako brzo, tomu se nije mogao nitko nadati. Vjersko nehajstvo već se davno opaža kod splitskih težaka, dok sliedeći slučaj pokazuje, kako se to nehajstvo pretvorilo u pravo odmetnuće od vjere otaca naših.

Na dan čiste sriede, više demokrata, sve sami težački sinovi, našlo se je pri jednoj radnji. Za vrieme obroka iznesoše prasetine da jedu, dok nekoji drugi ih odvracahu od tog nauma, jer da je taj dan veliki post za svakoga pravog kršćanina. Ali prvi mjesto da se odazovu bratskoj opomeni, stadoše rigati sav svoj upijeni demokratski i bezbožki nauk. I da je post samo gospodska izmišljotina; da su popovi samo varali njihove stare pored njihovog neznanja; i da nema Boga, da ga

oni nisu nikad vidjeli i drugih još većih psovaka i pogrda proti Stvoritelju, tako, da se bolji odalečiše uprav zgađeni, ne mogavši slušati, tolike psovke i herezije svake vrsti, opravdano se bojeći kazne Božje.

Tko da se na ovakove pojave ne zamisli? I u Mesini i u Kalabriji narod se bijaše odmetnuo od Boga, pak ga je ruka Božja dostigla. Ne daj Bože, da i nama odnjeri istom mjerom. Onda će jao biti svima, ali najgore začetnicima svakoga zla — demokratskim vodjama. A ti narode čuvaj se ovih lija u janjećoj koži, kad ti govore, da su i oni dobri kršćani, ne vjeruj, tako su u početku varali i jadnog splitskog težaka. A sada? Demokratsko prosvjetljenje dovelo ga je do bezvjerstva; on je postao odmetnik od vjere svojih otaca, što je svakomu narodu sveto. K svijesti se povraća zalutali narode, prije nego te dostigne sudbina Mesine i Kalabrije!

Demokratsko poštenje.

Izpod Kamenščice, početkom ožujka.

Trećilo mi slučajno do ruku 8. broj „Pučke Slobode“ i tu nadjoh u dopisu iz Stankovaca hvalospjeve nekim P. M. Miletićem, a napadaj na tamošnjeg župnika i nadučitelja Maršana. Tu im se predbacuje, da kao opć. viećnici ne rade ništa i slično. Uvjeren o protivnom, neću ni rieči, jer ako nadju za shodno odgovoriti će oni. A to ti je demokratsko poštenje. Tko ne puše u njihov rog, taj ti je prirepina, crnac, nevaljalac i slično. Ali jednu ne mogu prešutjeti, a to je, gdje otimlje tuđe zasluge, a pripisuju im nekojim P. i M. (da nije onaj Marko trgovac) Miletiću. Kaže taj golić poletarac N. N. Fra Jure se hvali, da je njegova zasluga, što imamo školu i crkvu, poštarski ured i kolostanicu, a nije nego P. i M. Miletić su na izposlovali pošt. ured i kolostanicu, a složan narod sagradio crkvu i školu. Jest goliću, složan narod, ali i tu Fra Jure ima velikih zasluga, ali glede pošte i kolostanice lažež i grdno lažeš ko cigo. Glede pošt. ureda i tu je zasluge i Fra Jure i pok. Martina Miletića, ali glede kolostanice to ti je moj goliću, moja, Fra Jurina i M. Maršana (tvom bivšem učitelju, komu si dužan za uzgoj i nauk, ali to je zahvalnost) jer su je oni izposlovali pomoću bivšeg zastupnika dra Ferri. A kamo li bi nezasični M. Miletić, koji ga tu ulaze ko Pilat u vjerovanje. Svakomu svoje.

Seoske potrebe i nevolje.

Iz Bačine.

Koliko se nije pisalo i govorilo u dalmatinskom saboru od zastupnika Dr. Majstorovića, a u carevinskom vieću od zastupnika viteza Vukovića glede prosjeke bačinskoga blata, razdielbe seljanima zemalja ustupljenih državnom eraru pri uredjenju Neretve zvane Stablina, koje su god. 1907. povraćene seljanima uz naknadu od 1600 K. Tribunj, gdje seljani Bačine, Pasičine, Briste i Pline izvažaju i dovažaju domaće proizvode, nije lukobrana, koji je bio u osnovu stavljen, kao i sve ostalo gornje. Obećanje, ludu radovanje. Teško tko se vladinom šoldom prekrsti, kasno će mu pivac pred kućom zapjevati.

Teško puku, kad se glavnje tuku, tako i nevoljnoj Bačini, koja se eto ima godina i godina otimlje, kako bi se podielila brdarina i oko blata. Tko je u vlasti, taj je i u

masti, i ima zapleća taj grabi i prisvaja obćinske muše bez platiti findeka, dok siromašniji gonjeni sudom, poglavarstvom, obćinom izprazniše tobolac i opasaše mjesecih tamnice. Od tada u Bačini nemiri i neredi za propast duše i tiela. Odbor zemaljski i i poglavarstvo makarsko odredilo razdielbu, al te komisije blažene nigda, kao u svemu, tako i u tomu kod nas nigda nikakva reda, a ti jadni narode prpaj se kako ti drago.

Puno zvati, a malo odabrani.

Iz Gornjeg a primorja.

Pogovara se, da će brzo obćinski izbori kod nas. Svak se ukutrio i keti odklen će zeć iskočiti. Svakom zazubice rastu za mastnom zdielom. Bit će natezanja. Tko izgubi, puće ti komu što u repu! A tko zasjedne, njemu se i bez vatre meso vari. Od staroga Zane se libar izgubio; dok ostali se luće na stranke. U Zaostragu: Stipe Matutinović i Joso Beg; u podaci: Stipe Rogulj i Niko Vicković; Brist: Jure Borić i Marušić Frano; u Gradcu: Zeljko, Petar Andrijašević i dekorirani Duje Vežić. U ovoj masi kandidata, najviše izgleda ima izpadku Rogulja, zatim Petra Andrijaševića.

Demokratsko junaštvo.

Iz makarskog primorja.

Koga svrbi, taj se i češe o taptinu. Učitelji: Antonioti, naš gazda Antičić, Mihotić i Aleksa mazole se oko nadzornika Balića, e da im ne upiše u grieh demokratske struje, vodjenje, uckanje i bockanje po selu i novinama, a na zalog te usluge, prikrit će se karte batto, sisto!

Viesti.

Molimo sve one, koji nam ne platiše lista za prošlu godinu i sljedeću, da to odmah učine, drugčije ćemo svakome obustaviti list.

Preporučujemo svakome naš list, koji je neovisan, a služi Bogu i Hrvatskoj!

Istini na čast izjaviti moramo, da dopisnik iz Lovreća nije gos. Rajmund Nagler. Uredništvo.

Zakoni i naredbe, odnoseć se na promet vinom, vinskom cidjom i vinskim mastom. Zadar 1909. Hrvatska knjižarnica. Ciena 60 para. U ovoj knjižici sabrani su svi zakoni, koji stoje u svezi sa vinstvom, a izdani su počam od god. 1896. do najnovijega doba, a isto tako i sve ministarske naredbe, koje su u tom pogledu izašle, a dodan je još i službeni naputak za državne nadzornike konoba. Svakomu, koji radi sa vinom, koji proizvođitelju toli prodavaču i krčmaru ova je knjižica od priekke potrebe, pa je dobro učinila Hrvatska knjižarnica u Zadru, što ju je izdala. Dobiva se u svim knjižarama.

Peto izdanje molitvenika o. Jerka Vlahovića, dominikanca. Mjesec listopad posvećen Kraljici presv. Ruzarija. Ovo novo izdanje pomnoženo je i krasno uvezano sa pozlaćenim hrbtom i križićem, ima 600 strana. — Nabavlja se u Dominikanskom Samostanu u Spljetu.

Svega po malo.

Junački čin. Biskup protestanski, gosp. Beisd, bijaše baštinio od svog oca zemlje i novac u vrijednosti od 3 miljuna. U oporuci bilo je naznačeno, da će on, ako predje na katoličku vjeru, čega se je otac bojao, izgubiti sve. Odvažni biskup preuzeo sve to. Poslije duga nauka predje nedavno u krilo katoličke crkve „ne mogav podnieti tolikih kontradikcija protestantizma i osvjedočiv se o istini katoličanstva“.

Slovaci i alkohol. U Slovačkoj je mjesto Nova Bistrica. Kad su se mnogi Slovaci vratili iz Amerike, opamećeni i iskusni, sklonuše sve muškarce, da se zavjetuju: da ne će više piti rakije. Zavjet su položili na koncu g. 1907. a cijele godine 1908. nijedan muškarac nije okusio rakije. A posljedica? Za polovicu je Slovaka u Novoj Bistrici manje umrlo nego do sada. I 38.000 K zaštedilo se opet time, što se nije išlo u gostione. A mjesto nije veliko.

Jer su slušali sv. misu, moraju na sud! Gdje je to? Ta gdje drugovdje nego u Francuskoj, gdje sada vladaju framasuni: u Lionu su nekoji časnici preobučeni prisustvovali sastanku katoličke mladeži, i tu slušali sv. misu i propovijed. Radi toga su povučeni pred sud, i sva je prilika, da će biti osudjeni.

Sa djecom hranio svinje. Iz Budimpešte javljaju, da je grobar Pasztor u Erszebetfalei otkapao grobove djece i lješinama hranio svinje. — Ovo otkriće je u pučanstvu učinilo grozan dojam i uzrujanost, tim više, što su seljaci od Pasztora kupovali svinje. I uživali meso. Ovi nečovječni ljudi su uapšeni.

Tajni redarstvenici u Rusiji — revolucionarci. Već nekoliko dana sve su novine pune o aferi, koja je uzbudila čitavo javno mnenje, ne samo Rusije već i cijele Evrope. Radi se o Azevu, koji je bio redarstvenik ruske tajne policije, a ujedno se je kretao u svim revolucionarnim krugovima, te učestvovao u raznim atentatima. On je ne samo sudjelovao, već i aranžirao razne atentate i akcije, da onda može to policiji odati — Učestvovao je u svim akcijama zadnjih godina, te je unesrećio svu silu ljudi. Lopuhin šef tajne ruske policije je isto uapšen, tu su osim toga suspendirana do šesdeset i dva činovnika policajna agenta.

JAVNA ZAHVALA.

U pretežkoj boli i prevelikoj našoj žalosti prigodom smrti našega nezaboravnoga i miloga sina

**Tome Vrankovića, klerika
nčeniķa VII. gimnazij. razreda u Spljetu,**

koji izpusti svoju andjeosku dušu u devetnaestoj godini života, primismo neizrecivih dokaza kršćanske ljubavi i iskrenog prijateljstva. Sa sviju mjesta našega otoka pokojnikovi prijatelji, lievajući svoje žalostnice suze, nastojaše, da nas utješe i doprinieše sjaju sprovoda. Nikada se svima ne ćemo moći dolično zahvaliti.

Liepa hvala presvietlom i prepoštovanom našem biskupu Fr. Jordanu Zaninoviću, koji brzojavno izrazi svoju očinsku bol nad gubitkom svog uzornog, uvijek odlikaša, klerika, te mu i sv. Misu odčitao za upokoj duše.

Srdačna hvala Presvietlom Prepozitu Dru Jakovu Novaku u Hvaru i njegovoj odličnoj obitelji, koja ua tužni glas smrti svoga miljenika zaplače i htjedne nas utješiti izrazivši nam brzojavno svoje saučestvovanje.

Naša harnost nek do groba bude svemu M. P. uglednom svećenstvu okolice, koje sa svojim preč. dekanom na čelu izpjevaše zadušnice rajskom pokojniku i odpratiše njegove zemske ostanke do hladnog groba.

Hvala i od srca hvala gg. sjemeništarima i veleučenom profesorskom zboru, koji neprežaljivom našem suncu prirediše sjajni sprovod u Spljetu.

U tušnom ali harnom srcu ostati će nam za uvijek mila uspomena Vas dvojice gg. Viloviću i Radane, koji se dnakvim čuvstvenim i ganutljivim riečima oprostiste nad liesom u Spljetu i u Svirčima od Vašeg andjeoskog druga, milog pokojnika.

U velike hvala gosp. Petru Pavičiću, občinskom veterinaru u Spljetu, djačkom skrbniku pokojnika, koji je sve svoje prijateljstvo u Spljetu uložio, e da nam mili Tomo bude što liepše odpremljen od Spljeta do Jelše.

Neotudjiva harnost svojti i prijateljima, koji ne mareći za užasno vrieme, pohitiše — ili htjednoše pohiti, ali im nevieme zapriečilo — u Spljet, netom se po mjestu prosula crna viest.

Na osobiti način hvala dičnoj jelšanskoj občini i njezinom velemožnom načelniku, gosp. Nikoli vitezu Dubokoviću, blagorodnom gosp. Jurju Dobroviću, plemenitom gospodinu Ivanu Plenkoviću, uglednim društvima: „Hrvatskoj Čitaonici“, „Hrvatskom Kolu“ i „Pučkoj Prosvjeti“ i svoj onoj gospodi Jelšana, koji po kućama i brodovima izvjesiše sagove i zastave, tn udionistvovaše i doprinieše, da je onako sjajno, a i ganutljivo tužna povorka po noći krenula iz Jelše do Svirča.

A kako da se dostojno zahvalimo Vama o braćo Svirčani, koji za puna četiri dana ne štediste ni života, ni truda, ni vremena, već neprestano upiraste Vaše sile, da ublažite našu nepreboljivu žalost, da uzveličate veličanstvo našeg bolnog sprovoda; koji onako upravo svetački dopriniešte dragocienjeno tielo krasnog nam pokojnika iz Jelše do Svirča. Hvala i uglednoj sviračkoj „Hrvatskoj Čitaonici“, koja u znak žalosti podigne svoj barjak na po stiega. Hvala i našem dičnom domorodcu, veleuč. gosp. Jakovu Cariću, profesoru u Zadru, koji nam žicom dojava

svoje plemenito čuvstvo tuge za bivšim svojim odličnim učenicom.

Hvala i Vama o dragi svirački učenici u Spljetu, koji kao odani pokošnikovi prijatelji dopratiste njegove mrtve ostanke do uciviljene njegove rodne kuće.

Neizbrisiva hvala svima Jelšanima, Rtovljanima, Vrisničanima, Vrbanjanima, Doljanima, Starogradjanima, Svetonediljanima, Jagodnjanima, koji se potrudiste, da vašim svetim molitvama prisustvujete svečanim zadušnicama.

Nezaboravna hvala uglednom Mjestnom Školskom Vieću, častnom učiteljskom osoblju, te svoj djeci pučkih škola, koja svojom prisutnošću ukrasiše ljepotu sprovoda.

Najsrdanija hvala gospodi Bogoslovcima u Zadru, koji na tužni glas o smrti ljubljenog prijatelja dadoše odpjevati dvie sv. Mise za dušu neprežaljivog pokojnika.

Hvala veleučenom Dru Vicku Fabianu, liečniku u Staromgradu i gospodinu Šimi Ljubiću, ljekarniku, koji se nanako čuvstveno i svojski zauzimaše za našu utrnulu luč, ljubznog pokojnika.

Neugasiva hvala svima onima, koji bilo ustmeno, pismeno, brzojavno, bilo viencima ili duplirima, ili bilo kojim načinom svojim plemenitim srcem bijahu nama od utjehe u ovoj prežalostnoj našoj tuzi i nesreći.

Ponovna Vam gospodo, prijatelji, svojto, braćo srdačna hvala, u našem tužnom srcu, dok živi budemo, plamtjeti će neugasiva harnost prama Vama, jer učiniste sve, što Samarilanac može učiniti u ovakvim tužnim i žalostnim prigodam.

Dobri Vas Bog blagoslovio, Svemoguću Vas Bog nagradio! Naš se andjeo sa svojom nebeskom dobrotom pred Vječnim Stvorcem za Vas molio! To su želje, to su molitve, koje Vam žalostni roditelji drhtajućom rukom ovom zahvalom šalju.

U Svirčima, 5. ožujka 1909.

IVAN VRANKOVIĆ,
uciviljeni otac i
razžalošćena obitelj.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug) — Šibenik

Hrvati i Hrvatice!
pomozite hrvatsku Istru.

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda.

Da se sapun u korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ što lakše popularizira a na molbu raznih hrvatskih obitelji, u promet su stavljeni mali sandučići, sadržavajući 27 komada, sa sandučićem kg. 5 najfinije vrsti sapuna, kojeg se može rabiti za sve kućne potrebe, uz cieniu od K 3'85 franko od poštarine.

Ovim načinom pruža se prigoda svakoj hrvatskoj obitelji, da može bez svoje štete više puta godišnje doprinášat obol hrvatskoj sirotinji u Istri.

Za oveće naručbe svih vrsti Družbinog sapuna tvorničke cienne. Naručbe se šalju, glavnoj razprodaji:

IVAN LENTIĆ,
Milna (Dalmacija).

5—8

Hrvati i Hrvatice!

pomozite družbu
Svetog Ćirila i Metoda!

Svoj k svome!

Župnici crkvinarstva bratovštine
koji žele

prave svieće
od pčelnog voska

neka naruče na

„Jedinu hrv. tvornicu voštanih svieća“
na paru

Vladimira Ćulića, Šibenik (Dalm.).

Ponude i cieni šalju se badava i franko.

HRVA'ISKA TISKARA - ŠIBENIK

obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima. te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje, od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cienne. — Ima bogati izbor slova, a može izim štampanja izradjivati svakovrstne radnje u bojama.

Preporuča svoju izvrstno uređenu KNJIGOVEŽNICU.